

Ж.В. Левковська, В.М. Зігунов

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ФЕСТИВАЛІ ЯК РЕСУРС ДЛЯ РОЗВИТКУ ІВЕНТ-ТУРИЗМУ НА СУМЩИНІ

Виконано аналіз ресурсів Сумської області щодо організації і проведення фестивалів. Визначено найвідоміші фестивалі Сумщини. Запропоновано перспективний проект фестивалю «Зимовий Суми fest», як перший зимовий фестиваль мистецтва, спорту та розваг. Наявність в місті Суми фестивалю такого виду дозволить залучити значну кількість туристів з регіонів та всієї України, сприяти просуванню та підтримці унікального образу Сумщини.

Ключові слова: фестиваль, туристські майданчики, розвиток туризму.

The analysis of resources of the Sumy region concerning the organization and carrying out of festivals is executed. The most famous festivals of Sumy region have been identified. A promising project of the Winter Sumy fest festival has been proposed as the first winter festival of art, sports and entertainment. The presence of such a festival in the city of Sumy will attract a significant number of tourists from the regions and throughout Ukraine, to promote and support the unique image of Sumy region.

Keywords: festival, tourist sites, tourism development.

Постановку проблеми. Протягом останніх років туристична галузь України значно активізувалася, зросли обсяги як внутрішнього, так і виїзного туризму. Однак є ціла низка туристичних ресурсів України, які досі комплексно не задіяні, не визначені перспективні напрями їх актуалізації для розвитку туризму. Зокрема, таким видом ресурсів, які мають значні перспективи для розвитку туристичної галузі є фестивалі. Досвід багатьох країн світу засвідчує, що проведення фестивалів може бути визначальним у формуванні попиту на туристичні послуги і впливати на отримання значних

доходів. Розвиток івент-туризму в Україні, порівняно з іншими державами, відбувається значно повільніше. В той же час туристична галузь є перспективним сегментом формування конкурентоспроможності в Україні на різних рівнях – від регіонального до державного. Так, А. Лесиком та Ж. Бучко окреслюються значні перспективи використання фестивалів як туристичного ресурсу [7].

Актуальність дослідження використання фестивалів як ресурсу для розвитку івент-туризму як в Україні в цілому так і на Сумщині не викликає сумнівів, оскільки правильна організація фестивалів, в тому числі і за державної підтримки, дає можливість використати їх значний потенціал для вирішення проблем міжкультурної комунікації, кризи духовних цінностей, естетичного виховання молоді, організації дозвілля тощо. До того ж, увагу науковців, експертів, журналістів, політиків сьогодні привертає проблема формування, просування та підтримки унікального образу регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових працях О. О. Клапчук [6], В. Ф. Кифяк [5], О. О. Любіцевої [8] розкриваються проблеми формування туристичної популярності держави та регіонів, структури та засобів її конструювання, визначаються фактори, які впливають на цей процес, аналізуються сучасні та історичні іміджеві стратегії різних держав, досліджуються національні образи у контексті міжнародних відносин. На доцільність організації фестивалів для активізації туристичної діяльності в різних регіонах України наголошується у працях В. Грицку, Ю. Грицку [2], М. Я. Топорницької [9] та багатьох інших.

Мета роботи – обґрунтувати доцільність використання фестивалів як ресурсу для розвитку івент-туризму на Сумщині і розробити проект фестивалю у м. Суми.

Виклад основного матеріалу. Фестиваль є одним з прикладів поєднання економіки, технологій, культури і традицій окремого регіону. Як масове культурологічне дійство та мистецька подія, він є популярним в багатьох країнах світу. Фестивальний рух впливає на господарську діяльність окремих регіонів, сприяє розвитку туризму та формує культурне середовище. Прикладом такої дестинації на Сумщині є м. Тростянець, м. Суми, м. Конотоп та деякі інші, де проходить найбільша кількість різноманітних фестивалів.

Рельєф місцевості і значна кількість історико-культурних ресурсів сприяє проведенню таких масштабних і відомих на всю Україну, і навіть за її межами, фестивалів, як «СХІД-РОК» (м. Тростянець, проводиться в середині фортеці XVIII століття Круглий Двір), «Квартал-fest», фестивалю класичної музики «Чайковський Fest» (м. Тростянець), Всеукраїнського фестивалю духової музики «Сурми України» (м. Суми),

Міжнародного літературно-мистецького фестивалю «Кролевецькі рушники» (м. Кролевець), фестивалю історичної реконструкції «Стара Фортеця»

(м. Тростянець), «Нескучний вело-fest» (м. Тростянець) [1, 3, 4]. На нашу думку, Сумська область ще не вичерпала свій ресурсний потенціал щодо розвитку фестивального туризму. Особливу увагу слід звернути на обласний центр – місто Суми, яке має значний ресурс для організації і розвитку фестивалів. Це і значна кількість історичних об'єктів, архітектурних пам'яток, розвинута інфраструктура, рекреаційні зони тощо. Знане це місто і як осередок таких зимових видів спорту як біатлон і лижні перегони, хокей і ковзанярський спорт.

З метою популяризації міста Сум та розвитку фестивального туризму в регіоні нами було розроблено проект фестивалю «Зимовий Суми fest». Головною ресурсною базою даного проекту став парк імені І.М. Кожедуба, це великий парк культури та відпочинку в центрі міста, який займає територію у 58 га.

«Зимовий Суми fest» – це перший зимовий фестиваль мистецтва, спорту та розваг. Захід буде організовано у форматі тематичних майданчиків з різних напрямків спорту, мистецтва та розваг:

1. Майданчик класичних лиж (лижні траси можуть бути прокладені по периметру всього парку, а також на замерзлій і вкритій снігом річці (за стійких погодних умов). Можуть бути організовані індивідуальні лижні перегони спортсменів, масові старті всіх бажаючих, естафети. Для більшого видовища старті слід організовувати від мосту по вулиці Харківська до пішохідного мосту вулиці Прокоф'єва. Глядачам буде зручно спостерігати за змаганнями з мостів та набережних парку та торгівельно-розважального центру «Мануфактура». У межах майданчика працюватиме прокат лижного інвентарю).

2. Майданчик катання на санчатах та сноутюбінгах (рельєф парку має природні схили, що дозволяє організувати катання на санчатах. Також, сходишки біля стадіону «Ювілейний» за бажанням організаторів можуть перетворитися на величезну гірку).

3. Майданчик фігурного катання, хокею та ковзанярського спорту (на хокейній площадці будуть проходити змагання та майстер-класи з цих видів спорту. Також працюватиме прокат ковзанів).

4. Майданчик спрощеного біатлону (місцеві біатлоністи покажуть майстер-класи з гвинтівкою без набоїв. Проведуть конкурс влучної стрільби по мішенях сніжками тощо).

5. Майданчик крижаних фортець та хатинок (ця забава відома багатьом. Сьогоднішні мами і тата колись самозабутньо споруджували на майданчиках і в парках такі фортеці, озброюючись картонними щитами, відстрілюючись від «ворогів». Фортеця може мати навіть тунелі і балкони – кожний може прийняти участь в її розбудові. А після «перемир'я» і взаємо-обстрілу можна влаштувати на кріпосному балконі чаювання).

6. Майданчик зимової стрілянини (гра в сніжки, облаштування тиру з різноманітних пластикових пляшок, фігурок, дерев тощо. Проведення змагань з нагородженням призерів).

7. Арт-майданчик (ліпимо не лишень сніговиків, можуть бути і інші різноманітні фігури. Виготовлення з кольорової води прикрас для ялинки. Коли фігурки замерзнуть ними можна прикрасити кущі, дерева і ялинку. Яскраві льодові фігурки приємно здивують всіх. Малювання на снігу різнокольоровою водою. Виготовлення льодових скульптур запрошеними майстрами).

8. Майданчик зимового туризму (проведення майстер-класів спортсменами. Організація канатного спуску через річку Псел. Почуття адреналіну гостям буде забезпечено. Кожен зможе не тільки спуститися з висоти, але і пролетіти над річкою).

9. Майданчик різдвяного ярмарку (продаж сувенірної продукції, фуд зона тощо).

10. Майданчик для виступів (презентація фестивалю, виступи запрошених артистів і гуртів, проведення різноманітних конкурсів тощо).

11. Можлива організація майданчиків з зимового пейнтболу, катання на конях, контактного зоопарку, зимового орієнтування, велоспорту, важкої атлетики, змагання богатирів тощо.

Крім цього на фестивалі будуть проводитися майстер-класи від відомих сумських спортсменів. Про свої досягнення і секрети підготовки можуть розповісти біатлоністи: срібна призерка зимових Олімпійських ігор у японському Нагано 1998 року Олена Петрова та олімпійські чемпіонки 2014 року сестри Валентина та Віта Семеренко; дворазовий олімпійський чемпіон Володимир Голубничий, олімпійський чемпіон Афін-2004 Юрій Білоног і учасники Ігор XXX Олімпіади в Лондоні – бронзовий призер Тарас Шелестюк, Катерина Бурмістрова та Віталій Бутрим.

У напрямку творчості працюватиме арт-майданчик з фото виставкою, графіті, скульптурами зі снігу та льоду, фаєр-шоу. Одним з ключових особливостей фестивалю буде те, що на його території буде заборонено палити і розпивати спиртне. Таким чином, проект є унікальним у своєму роді і мотивує молодь до заняття спортом, підтримання здорового способу життя, розвитку своїх творчих здібностей. Можливості зимового фестивалю мистецтва, спорту і розваг необмежені. Залучення нових видів спорту, нових тренерів, розвиток нових напрямків спортивної та художньої діяльності – все це можливі варіанти розвитку даного проекту.

Головною метою цього проекту є залучення молоді Сум до здорового способу життя, популяризація та розвиток спорту та творчості Сумщини, презентація нових колективів і артистів, забезпечення активного відпочинку населення, розвиток туризму.

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень у даному напрямку. Розроблений нами проект «Зимовий Суми fest» є унікальним і оригінальним. Тому, що згідно з проектом в одному місці будуть зібрані різні напрямки мистецтва, спорту і розваг. Це за своєю специфікою є незвичним. Насичена програма ігор та конкурсів для всіх вікових категорій не залишить нікого байдужим, прийняти у ньому участь зможе будь-яка людина. Найскладніше – це провести подібний захід вперше. Після завершення роботи даного проекту подальша робота буде проходити вже на наявній матеріально-технічній базі. Даний проект може бути легко тиражований в інших містах області. Завдяки тому, що фестиваль організовано у форматі тематичних майданчиків, його легко компілювати і пристосовувати під різні майданчики і наявні ресурси. Унікальність проведення фестивалю і його різноманітність, дозволить легко проводити його в інших регіонах, залучаючи місцеві спортивні клуби та творчі об'єднання. Створений в Інтернеті сайт проекту дозволить зручно здійснювати процес інформування та просування в інших регіонах.

Наявність в місті Суми фестивалю такого виду дозволить залучити значну кількість туристів з регіонів та всієї України, сприяти просуванню та підтримці унікального образу Сумщини. **Список**

використаних джерел

1. *Вертіль О. Малі міста – великі враження : розвиток територій : як зробити привабливим рідне місто, знають у Тростянці, одному з переможців всеукраїнського конкурсу / Олександр Вертіль // Урядовий кур'єр. – 2018. – 6 лют. (№ 25). – С. 7.*
2. *Грицьку В. Доцільність організації фестивалів для активізації туристичної діяльності в Чернівецькій області / В. Грицьку, Ю. Грицьку // Географія в інформаційному суспільстві. Збірник наукових праць. У 4 тт. – К. ВГЛ Обрії. 2008 – т.4 – С. 219-221.*
3. *Кислиця П. Про фестиваль, і не тільки... / Пилип Кислиця // Сумщина. – 2018. – 5 квіт. (№ 14). – С. 7, 10. Про фестиваль «Чеховфест».*
4. *Кислиця П. Фестивальний щоденник Сум: березень–квітень 2018 / Пилип Кислиця // Сумщина. – 2018. – 29 берез. (№ 13). – С. 9 : фот.*
5. *Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк – Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312 с.*
6. *Клапчук О.О. Туристично-рекреаційні ресурси Львівської області : територіальна диференціація, оцінка, напрямки використання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня кандидата географічних наук: спец. 11.00.02 «Економічна та соціальна географія» / О. Клапчук. – Львів, 2011. – 20 с.*
7. *Лесик А. Фестивалі Карпатського регіону як чинник туристичної привабливості / А. Лесик, Ж. Бучко // Проблеми розвитку депресивних регіонів: Матеріали міжнародної наук.-практ. конф. – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007.— С. 174-177.*

8. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2003. – 436 с.
9. Топорницька М.Я. Територіальна організація та перспективи розвитку етнофестивального туризму у Львівській області / М.Я. Топорницька // Географія та туризм: Наук. зб. / Відп. ред. Я.Б.Олійник. – К.: Альтерпрес, 2012. – Вип. 17. – С. 117–123.